

Bijdrage Martin van Rooijen 50PLUS aan debat over koopkracht in 2022 op 12 juli.

Voorzitter

In mijn bijdrage wil ik de volgende 6 thema's behandelen. Over koopkracht in de meest brede zin.

1. De opdracht van de Eerste Kamer te zorgen voor een wettelijke basis voor het Regeringsbeleid.

Wetgeving is te belangrijk om er slordig mee om te gaan.

2. Het onderscheid tussen werkenden en niet meer werkenden.

Dat wordt al lang gemaakt. Ouderen hebben geen verdien capaciteit meer, anders dan de werkenden.

3. Koopkracht

De geldsmijterij van de overheid voor publieke doelen met 80 mld voor allerlei fondsen en te weinig geld voor het ondersteunen van de koopkracht van de burgers

4. De AOW en de afschaffing van de IOAOW

5. Fiscalisering van de AOW met een waarschuwing

6. Indexatie van Pensioenen. Rechtvaardig voor verbetering koopkracht Jong en Oud

1. Wettelijke basis voor beleid en kwaliteit van wetgeving

De Senaat is extra aanspreekbaar op kwaliteit van wetgeving.

Ik citeer Tjeenk Willink; "Er is een chronisch gebrek aan politieke belangstelling voor uitvoerbaarheid en uitvoering van het beleid".

Bij de miljoenennota en in mindere mate bij de voorjaarsnota komt een integrale afweging tot stand van alle wensen voor uitgaven

Kabinet heeft het prijzenswaardige voornemen om in de toekomst in het voorjaar te komen met de belangrijkste begrotingsvoorstellen en belastingvoorstellen. Hoe ver staat

het? Gebeurt dat met het oog de Miljoenennota 2024? Het is urgent, 5 voor 12.

Begrotingen zijn in de Senaat als regel Hamerstukken. Dat geldt voor de begrotingen voor het volgende jaar in december, maar zeker voor de Suppletoire begrotingen bij de voorjaarsnota.

Een oorzaak is mede dat de Tweede Kamer de begrotingen en Suppletoire begrotingen zo laat goedkeurt dat er voor de Eerste Kamer geen tijd meer is voor behandeling.

Dat we nu wel praten over de aanvullende begrotingen van Financiën en Sociale zaken is tamelijk uitzonderlijk.

Voorzitter,

Dit is een bruggetje naar het fenomeen dat nieuwe uitgaven al in werking treden zonder dat de beide kamers goedkeuring hebben gegeven.

We zagen het met de uitkering van 30.000 bij de kinderopvangtoeslagen.

We zien het nu met de energiecompensatie van 200 euro, later 800 euro en sinds vorige week 1300 euro voor de minima uitkeringen, maar niet voor arme werkenden.

De wet is laat ingediend, vorige week goedgekeurd in de Tweede Kamer en komt na het reces in behandeling in de Senaat.

Nieuwe uitgaven zonder wettelijke grondslag, maar ook nieuwe belastingwijzigingen zonder wettelijke basis.

De Senaat heeft op 28 juni een belastingverlaging van meer dan 2 mld als Hamerstuk goedgekeurd. Er was immers geen tijd voor een behandeling voor 1 juli. De Senaat ontving het wetsvoorstel 1 week voor 1 juli nadat de Tweede Kamer er 2 maanden over deed.

Kan de staatssecretaris toezeggen dat hier geldt: eenmaal en niet weer. Anders gezegd: is hij bereid de Tweede Kamer er op te wijzen dat goedkeuring van wetten 1 week voor ingangsdatum betekent dat de Eerste Kamer de wet niet meer kan behandelen, laat staan goedkeuren.

De cie Financiën heeft aangegeven dat invoering per beleidsbesluit van hem niet de koninklijke route is. In dit geval was er unanieme steun omdat het om een urgente belastingverlaging ging.

Wij hebben begrepen dat het kabinet regeren met beleidsbesluiten ook niet fraai vindt; het komt snel met een brief aan beide kamers. Graag een bevestiging. Wanneer komt de brief?

Het regeren bij brief, nota en beleidsbesluit staat op gespannen voet met ordentelijk wetgevingsproces en raakt steeds meer de democratische rechtsorde. Ik raad het kabinet en de collega's aan de eerste Tjeenk Willink lezing te lezen. Ja van Herman zelf.

Het is hoog tijd dat de Eerste Kamer een grens trekt: tot hier en niet verder. De Senaat moet de Tweede Kamer duidelijk maken dat het zo niet verder kan. De Tweede Kamer zet de Senaat steeds meer voor het blok en ondergraaft daarmee onze wetgevende opdracht.

2. Onderscheid werkenden en niet meer werkenden

Ik wijs op een uitspraak van minister Kaag in compensatiedebat: "Structureel herstel van de koopkracht moet vooral komen van verhoging van lonen en pensioenen. Niet het kabinet maar de bedrijven moeten over de brug komen. Des te meer bizar ook omdat het kabinet met de rekenrente regels zelf een blokkade opwerpt voor verhoging van de pensioenen

Het leidmotief van mijn bijdrage is: behalve de AOW'ers. Dat is mijn variant op het thema uit het regeerakkoord bij de koppeling: "behalve de AOW". Zo spreekt Rutte 4 over 3,5 mln Ouderen.

Tweederangsburgers, kinderen van de rekening.

Het kabinet ruimt in het regeerakkoord 3 mld lastenverlichting in voor de middeninkomens.

Uit teksten uit het Regeerakkoord valt af te leiden dat bedoeld wordt: voor werkenden, want werk moet lonen.

Onze vraag is, geldt hier ook: behalve de middeninkomens van AOW'ers? Kan de staatssecretaris bevestigen dat ook de niet meer werkenden zullen delen in deze 3 mld? Genoemd wordt immers een forse verhoging van de arbeidskorting.

Ik las een bevestiging in het interview met staatssecretaris van Rij in de Telegraaf van 9 juli:

Vraag: Komt er koopkrachtreparatie voor middeninkomens?

Antwoord: Ja, het moet meer lonen te werken.

Dit exclusief beleid voor werkenden is voor mijn fractie niet aanvaardbaar.

Kan de staatssecretaris mij toezeggen dat de koopkrachtreparatie in 2023 ook geldt voor middeninkomens van AOW'ers? De torenhoge inflatie treft toch iedereen, ook de ouderen. Middeninkomens van ouderen zijn midscheeps geraakt door het niet indexeren van pensioenen. 30% pensioenverhoging is van Jong en Oud afgepakt. De indexatie van 1 tot 2% per 1 juli is een druppel op een gloeiende plaat, gegeven de 9% inflatie.

Treffend is dat in de Tweede Kamer vooral gedebatteerd wordt over compensatie voor arme werkenden. Geen woord over arme AOW'ers, die zijn ook slachtoffer van inflatie. Het mantra blijft: behalve de AOW.

3. Koopkracht

Een belangrijke aanleiding voor dit debat is de politiek breed gedeelde zorg over het feit dat volgens het CPB 1,2 mln huishoudens hun rekeningen niet meer kunnen betalen, binnen enkele maanden. Wat doet het kabinet?

Het politieke debat wordt gedomineerd door enkele grote issues, waarbij de noodzaak voor sterke en snelle compensatie voor de sterk gestegen kosten van levensonderhoud van voedsel en energie de hoogste prioriteit zou moeten hebben. Maar helaas niet heeft.

Na de inval van Rusland en de inflatie explosie die volgde is vanaf het vroege voorjaar politiek debat gevoerd: kabinet doe snel meer.

Het is een gemiste kans dat per 1 juli geen generieke belastingverlaging is doorgevoerd, die inherent eenmalig, tijdelijk zou kunnen zijn.

Mijn vraag is waarom is dat niet op 1 juli gebeurd. Veel huidige ellende en lapmiddelen waren ons bespaard gebleven. Eerste Kamer stemde in december voor mijn motie voor eenmalige extra verhoging van de AOW met 200 euro. Uiteraard vroeg in 2023. Hoe staat het met de uitvoering van de 50PLUS motie?

Mijn fractie doet niets af aan de 1300 maatregel voor de minima tot 120% van WML. Dat is hard nodig, maar daarmee zijn de modale en middeninkomens niet geholpen. Dat had met een belastingverlaging per 1 juli gekund en evt andere uitkeringen.

Wat is er per 1 januari 2023 mogelijk? Of al eerder?

Mijn fractie doet de volgende 8 voorstellen en vraagt de bewindslieden hierop kort en duidelijk te reageren per voorstel

1. Verlengen huidige **eenmalige verlichting van 2 mld**. De staatssecretaris zinspeelde er al op.

2. Is een **onbelaste cheque** mogelijk in januari 2023 of al eerder aan een zo groot mogelijke groep? Wat leren we van de Franse cheque. Duitse kabinet overweegt ook een onbelaste cheque als drukmiddel tegen te grote loonstijging

3. Verhoging van de **kinderbijslag** is heel gericht: immers gezinnen met kinderen voelen de hoge voedsel en energieprijzen extra hard. Kan dat al per 1 oktober?

4. Is een **zorgcheque** mogelijk? Die heeft geen nacalculatieprobleem

5. Dan nog een heel onorthodoxe oplossing: **eenmalig verzilveren van de fiscale heffingskortingen** in 2023.

Onorthodox, want nog nooit vertoond, maar het zijn ook onorthodoxe tijden

Het helpt de mensen die het hardst nodig hebben: de onderkant die geen belasting betaalt en daarom kortingen en hogere kortingen niet kan verzilveren, incasseren. Volgens FNV gaat het om bijna 1 mln AOW'ers.

Eerder heb ik samen met FNV aangegeven dat het bij de AOW'ers gaat om een groep van bijna 1 mln mensen die de kortingen niet kunnen ontvangen omdat zij geen belasting betalen.

Bij de niet AOW'ers gaat het om een vergelijkbaar grote groep.

De schatkist houdt zo steeds grotere bedragen over! Kan dat niet verzilverde bedrag ingezet worden voor financiering van de kosten van die verzilvering?

Is de staatssecretaris bereid met hoge prioriteit de verzilvering te onderzoeken en de kamer daar over te informeren voor Prinsjesdag?

6. De extreme inflatie heeft ook tot gevolg dat AOW'ers veel sneller naar de hogere belastingschijf tippelen door de zgn Houdbaarheidsbijdrage, beter bekend als de **Bosbelasting**.

Een vorm van pure fiscale leeftijdsdiscriminatie.

Wij willen een standstill van de Bosbelasting. Anders springen een groep AOW'ers naar een hoger tarief van 18% resp 10%.

Een te hard gelag nu. Graag reactie.

7. Eenmalige verhoging van de IOAOW. Verhogen en niet afschaffen van IOAOW

8. Extra verhoging **minimumloon**. Dat is de meest sociale maatregel. Is dat mogelijk?

4. AOW en de IOAOW

Kabinet wil afschaffing IOAOW gebruiken als dekking voor het alsnog koppelen van AOW aan de extra verhoging van het minimumloon.

De Senaat heeft vanmiddag de 50PLUS motie aangenomen tegen de afschaffing van de IOAOW, met het verzoek andere dekking te zoeken. Wij vragen: gaat het kabinet de motie uitvoeren?

Is het kabinet bereid die andere dekking te zoeken zoals de motie vraagt?

Strekking van de motie is dat dekking gezocht moet worden bij alle belastingplichtigen, alle inkomensgroepen en alle bedrijven. Maar niet alleen exclusief bij de groep van AOW'ers. Solidaire dekking noem ik dat.

Afschaffing van de IOAOW gaat om groot geld: AOW uitgaven worden met 1,1mld verlaagd tov de verhoging met 2,3 mld.

Ruwweg een halvering van de 7,5% extra verhoging door de koppeling.

De impact van het afschaffen van de IOAOW is groot en raakt de mensen met alleen AOW of met een klein pensioen het hardst.

Antwoord op vraag 152 bij Voorjaarsnota geeft in bruto termen het volgende beeld:

Voor alleenstaanden gaat de AOW extra omhoog met 892 euro maar die verhoging wordt weer met 352 euro verlaagd. Per saldo resteert een verhoging van 540 euro. De koppeling wordt voor bijna de helft ongedaan gemaakt. 350 euro verlaging van de AOW komt hard aan bij de arme AOW'ers. Voor samenwonenden is de klap nog veel groter. De AOW gaat extra met 1289 euro maar die verhoging wordt weer verlaagd met 704 euro. Per saldo samen 575 euro verhoging. Koppeling wordt voor meer dan de helft ongedaan gemaakt. 700 euro verlaging van de AOW komt hard aan bij de arme AOW'ers.

Dat kan toch niet de bedoeling zijn: geven met de ene hand en nemen met de andere.

5. Fiscalisering AOW is voor 50PLUS fractie onacceptabel.

Waarom stelt de 50PLUS fractie ook de fiscalisering van de AOW aan de orde?

Wij willen duidelijkheid hebben over de vraag of het kabinet overweegt de AOW te fiscaliseren? Fiscaliseren van de AOW is voor de 50PLUS fractie onaanvaardbaar.

Wij willen een klip en klaar antwoord. Niet duiken. Het gaat om een belastingverhoging van 5,5 mld voor de AOW'ers met een klein pensioen: een ordinaire Pensioenbelasting

Immers zgn fiscalisering van de AOW zou enorme negatieve inkomenseffecten hebben. 11% daling voor AOW er met

10.000 pensioen en daling van 15% voor AOW'ers met 20.000 pensioen.

Fiscalisering betekent dat AOW'ers 18% AOW premie gaan betalen over hun inkomen tot de inkomensgrens van 35.000 euro. Voor een alleenstaande bestaat het inkomen dan uit 17.000 euro AOW en aanvullend pensioen van 18.000 euro. Voor een samenwonende 12.000 euro en 23.000 euro pensioen.

Uit de antwoorden op onze vragen bij het rapport van de Draagkrachtcommissie blijkt dat bij volledige fiscalisering er grote inkomensdalingen zijn van 11 tot 15%. De netto lastenverzwaring zou 5,5 mld zijn voor de AOW'ers. Bruto het astronomische bedrag van 11 mld.

De fiscalisering treft alleen de AOW'ers met een aanvullend pensioen. Immers de AOW wordt bij fiscalisering gebruteerd wegens de netto koppeling

AOW Fiscalisering is een ordinaire Pensioenbelasting die mensen met de kleine en kleinere pensioen het hardst treft: immers er wordt geheven over pensioenschijf van 18.000 resp 23.000.

Voor een alleenstaande gaat het om maximaal om een achteruitgang 3100 euro.

Voor een samenwonende gaat het maximaal om een achteruitgang van 4100 euro.

De 50PLUS fractie waarschuwt het kabinet

Ik citeer uit de In de ambtelijke nota over de dekking van de kosten van de extra verhoging van de AOW: "Voor fiscalisering van de AOW kan de tweede schijf ingekort worden". Door deze grens te verlagen zullen ouderen eerder het hogere tarief van 37,07% betalen. Dit heeft alleen effect op ouderen met een inkomen dat hoger is dan de nieuwe

schijfgrens. De Kaagbelasting wordt zo geboren. Nog veel erger dan het voorbeeld van de Bosbelasting.

Een 1e stap inkorting met bijv 4000 euro is een lastenverhoging met 720 euro. Bij inkorting met 10.500 een verzwaaring van 1875 euro: 156 euro per maand.

Gekker kan het niet worden. Een gewaarschuwd mens telt voor 2.

We praten hier over de 1e stap op de principiële weg van fiscalisering en dan is er geen weg meer terug zoals de Bosbelasting heeft geleerd.

Fiscalisering is in onze ogen des te meer onrechtvaardig omdat werkenden bijna geen AOW premie meer betalen als gevolg van de zeer hoge heffingskortingen voor werkenden en speciaal de extreme arbeidskorting van meer dan 4000 euro. Werknemers betalen in werkelijkheid nog maar 4 tot 8% en zzp'ers zelfs 0%.

50PLUS verzet zich tegen 18% AOW premie voor de AOW'ers en vindt het feit dat AOW'ers maar de halve algemene heffingskorting ontvangen niet meer te verdedigen omdat werkenden zelf al bijna geen premie meer betalen. 50PLUS wil nu dezelfde algemene heffingskorting.

Het is werkelijk absurd dat van AOW'ers te verlangen dat zij in werkelijkheid 17,9% moeten gaan betalen en werkenden in de praktijk bijna geen AOW premie meer betalen. Dat is werkelijk de wereld op z'n kop.

6.Indexatie van Pensioenen voor Jong en Oud

5% Extra indexatie in januari 2023

Mijn fractie heeft een onorthodoxe oplossing voor koopkracht in petto.

Extra pensioenindexatie voor Jong en Oud per 1 januari 2023.

Bij AMVB is per 1 juli een kruimelindexatie mogelijk gemaakt voor Pensioenfondsen die de intentie hebben over te gaan naar het nieuwe stelsel. Dat kan op 1 januari 2023 weer. Onzeker is hoe hoog de pensioenindexatie dan zal worden. Die onzekerheid wil mijn fractie opheffen door te vragen de pensioenen extra met 5% te verhogen.

Kan de minister van Armoede en Pensioenen hierop reageren. Is dat met een extra speciale AMVB mogelijk? Het is een heel bescheiden stapje inhaalindexatie. 5% bij een pensioen van 10.000 euro is 500 euro voor Jong en Oud.

Inhaalindexatie

In de Tweede kamer is een motie aangenomen van JA21 met steun van de VVD: gebruik de huidige extra BTW opbrengst voor belastingverlaging voor de middengroepen. Minister Kaag wees er terecht op dat dit in strijd is met de begrotingsregels

Die motie geeft mij nu aanleiding de Inhaalindexatie op tafel te leggen.

Inhaalindexatie vervalt in het nieuwe stelsel. Voor alle duidelijkheid: 50PLUS is tegen het nieuwe Pensioenstelsel. 2023 is het laatste jaar om onder het huidige stelsel inhaalindexatie mogelijk te maken. Alle 7 mln deelnemers en 3 mln gepensioneerden hebben 30% indexatie gemist. 130 mld pensioenverhoging wordt bij wet van ze afgepakt: legale diefstal noem ik dat.

Als het kabinet toestaat dat pensioenfondsen maximaal inhaalindexatie toepassen, dan ontstaat er een eenmalige grote extra structurele belastingopbrengst.

Kan die als dekking gebruikt worden voor een belastingverlaging voor alle middengroepen per 1 januari 2023.

Om een idee te geven: er is 30 % gemiste indexatie sinds 2008. De indexatie achterstand van gepensioneerden is nu al 55 mld. Die van werknemers zelfs 75 miljard. Als die 55 mld aan gepensioneerden zou worden uitgekeerd ontvangt de schatkist een extra jaarlijkse belastingopbrengst van 12 tot 15 mld., excl het BTW effect.

Wegens de begrotingsregels aarzel ik een motie in te dienen zoals JA21 heeft gedaan in de Tweede Kamer mijn vraag is: Is het kabinet bereid deze constructieve gedachte te onderzoeken en de kamer over de resultaten voor Prinsjesdag te informeren? Ben benieuwd wat de VVD woordvoerder hiervan vindt.

Afsluiting

Fiscale leeftijdsdiscriminatie

Ik voorspel dat alleen de werkenden de lastenverlichting van 3 mld ontvangen via het geitenpaadje van de heilige Arbeidskorting. Dat pad wordt al sinds 2001 bewandeld en leidt tot een pure fiscale leeftijdsdiscriminatie via een torenhoge arbeidskorting van meer dan 4000 euro netto.

Als het zo doorgaat eindigen we in een aparte Inkomstenbelasting voor de werkenden en voor de AOW'ers, de niet meer werkenden. Een werkenden box en een AOW box.

Zichtbaar is een duidelijk patroon: ouderen pakken waar je kan: zij gaan toch niet naar het Malieveld en als je de klappen faseert lijkt het wel mee te vallen. 50PLUS kijkt vooruit en trapt niet in deze val.

Ik ben buitengewoon nieuwsgierig naar de antwoorden van de bewindslieden.